

Bijlage   Stevig fundament bestaanszekerheid

Om bestaanszekerheid te realiseren bevelen we de volgende maatregelen aan.

- 1   Voer de **vernieuwde norm voor bestaanszekerheid en het bufferbudget van 9 procent** in, zodat mensen in Nederland met een laag inkomen, kunnen rondkomen en meedoen. Pas deze norm toe in de Participatiewet, Toeslagenwet, IOAW, AIO, UWV en bij de beslagvrije voet.

- 2   **Versimpel het systeem van toeslagen en inkomensondersteunende regelingen**, zodat het eenvoudig en overzichtelijk wordt, het inkomen van mensen voorspelbaar wordt en werken loont. Dat betekent:
  - a.   Standaardisatie van begrippen
  - b.   Ken zoveel mogelijk regelingen en toeslagen ambtshalve toe met steekproefsgewijze controle achteraf. Zoals de intergemeentelijke sociale dienst van Landgraaf en Brunssum (de ISD BOL) dit toepast of werk bijvoorbeeld het Virtueel Inkomens Loket van de gemeente Utrecht verder uit.
  - c.   Minimaliseer de risico's van bijstelling of terugvordering voor de burger. Onderzoek of toeslagen waar mogelijk via de dienstverlener (ziektekostenverzekeraar; woningcorporatie; energiemaatschappij) kunnen worden uitbetaald, zodat het risico van fouten bij de organisaties ligt en niet bij de inwoner.
  - d.   Zorg dat bewoners gedurende de transitie van het toeslagenstelsel gevrijwaard worden van de financiële gevolgen.
  - e.   Integreer alle kindregelingen waardoor het niet-gebruik van regelingen af zal nemen.
  - f.   Uniformeer betaaldata zoals die van huur, uitkering Participatiewet en UWV-uitkering. Dat vergroot het overzicht. Betaal eerst, en factureer rekeningen een week later (belastingdienst, ziektekosten etc.).
  - g.   Maak de Participatiewet uitkering overdraagbaar van de ene gemeente naar de andere, waardoor mensen die verhuizen naar een andere gemeente, niet opnieuw een uitkering hoeven aan te vragen en een langere periode in onzekerheid verkeren en dan geen inkomen hebben.
  - h.   Stop met verrekenen achteraf. Als burgers vanuit een uitkering naar betaald werk doorstromen wordt hun inkomen vaak onzeker, omdat gemeenten en andere instanties achteraf de nieuwe inkomsten gaan verrekenen. Door niet achteraf te verrekenen maar dit vooraf te doen, leg je de verantwoordelijkheid neer bij de instanties in plaats van de burger, en kan de burger rekenen op een stabiel en voorspelbaar inkomen. Waardoor financiële bestaanszekerheid beter geborgd is. En meer burgers de stap naar betaald werk durven te maken en minder burgers in de problemen komen.

3 **Zorg dat het inkomen van mensen voorspelbaar wordt en werken loont**

Met de Participatiewet in balans kiest het kabinet voor:

- a. Herstel van vertrouwen in de overheid
- b. En het bieden van ruimte voor een ander mensbeeld en de mogelijkheid voor professionals om meer rekening te houden met wat er kan gebeuren in het leven van mensen waarbij het maken van fouten niet uit te sluiten is.

Graag zien wij hieraan toegevoegd dat het kabinet:

- c. De rol van de overheid als prominent schuldeiser minimaliseert.
- d. De kostendelersnorm afschaft, evenals de 4 weken zoektermijn voor jongeren tot 27 jaar en de verplichte tegenprestatie.
- e. De leeftijd voor het minimum jeugdloon verlaagt naar 18 jaar.
- f. Maak het mogelijk dat het ook voor mensen met een beperking loont om betaald te gaan werken.
- g. Behoud de tegemoetkoming arbeidsongeschiktheid. Het hoofdlijnenakkoord laat zien dat de tegemoetkoming arbeidsongeschiktheid verdwijnt. Dit betekent dat mensen in de Wajong en WIA niet langer 200 euro per jaar extra ontvangen ter compensatie van hun meerkosten. De halvering van het eigen risico levert deze groep onderaan de streep dus niets op. Terwijl juist deze groep een compensatie voor meerkosten hard nodig heeft om op gelijke voet mee te kunnen doen in de samenleving. Zie: <https://www.nibud.nl/onderzoeksrapporten/rapport-meerkosten-van-het-leven-met-een-beperking-2024/>

Wij verwijzen verder naar onze brief hierover op 10 mei 2024, <https://www.armoedecoalitie-utrecht.nl/wp-content/uploads/2024/05/brief-debat-participatiewet.pdf>

4 **Waarborg kinderrechten**

- a. Biedt kinderen zelfstandig toegang tot sociale zekerheid als niemand anders in hun levensonderhoud kan voorzien. Vaak hebben kinderen als ze uit huis geplaatst worden, of als beide ouders overlijden, geen zelfstandig uitkeringsrecht.
- b. Sluit gezinnen met kinderen niet af van energie en water; huisuitzettingen van gezinnen worden tot het uiterste voorkomen. Indien onvermijdelijk wordt een alternatief geboden.
- c. Zet de oorspronkelijke ambitie van de Tweede Kamer voort om kinderarmoede te halveren en zorg dat kinderen zich zo onbezorgd mogelijk kunnen ontwikkelen.

5 **Vergroot de toegang tot de zorg** voor mensen met een laag inkomen, door:

- a. De eigen bijdrage voor minima te maximeren en stapeling van zorgkosten (bij de Zorgverzekering, WLZ en Wmo) tegen te gaan.
- b. Verruim het basispakket om uitstel en het mijden van zorg en daardoor oplopende zorgkosten te voorkomen. Bijvoorbeeld met fysiotherapie voor mensen die dat chronisch nodig hebben, met mondzorg voor volwassenen en orthodontie voor kinderen uit een gezin met een laag inkomen.
- c. Verlaag de eigen bijdrage op grond van de Wet langdurige zorg en zorg dat het zak- en kleedgeld voldoende is voor eigen uitgaven, participatie en ontwikkeling.

6 **Pak door op de schuldenaanpak**

- a. Ga actief aan de slag met het IBO-rapport 'Werkende schuldenketen' en neem de aanbevelingen over.

- b. Verlaag de maximale incasso- en met name deurwaarderskosten en realiseer één incassobureau op de lange termijn en op de korte termijn eenzelfde incassoregime voor alle overheidsschulden.
  - c. Realiseer goede begeleiding tijdens een traject en zorg voor nazorg.
  - d. Betrek ook informele schulden bij een duurzame oplossing.
  - e. Investeer in toegankelijkheid van de schuldhulpverlening; versterk en intensiveer vroegsignalering om kleine schulden klein te houden.
  - f. De totale schuldenlast van burgers wordt geschat op 4 miljard aan schulden. De kosten die de samenleving betaalt om dit terug te halen, en dat lukt niet volledig, zijn 17 miljard. Spreek bedrijven aan op sociale incasso en het altijd meewerken aan een oplossing voor schulden. Stimuleer dat zij inzetten op preventie van schuldenproblematiek door sociaal te incasseren. Realiseer en handhaaf de wettelijke vereisten vanuit de Wet kwaliteit incassodienstverlening. Zet bijvoorbeeld in op het keurmerk Gbo (geldzorgenbewuste organisatie): een incassopraktijk waarin klanten humaan worden behandeld, schulden niet oplopen vanwege de incassoprocedure(s) en een rechtsgang wordt voorkomen.
- 7 **Investeer in sociaal werk en burgerinitiatieven.** Sociaal werkers en burgerinitiatieven staan naast mensen en zijn present in wijken. Dat draagt bij aan een gezonde en sociale leefomgeving, voorkomt in plaats van geneest en is een basisvoorziening voor bewoners. Door hier extra in te investeren neemt het vertrouwen in overheid en hulp toe, stijgt het bereik van regelingen en wordt onnodig medicaliseren van sociale problematiek voorkomen. Het versterkt de kracht van de samenleving.¹
- 8 **Geef ervaringsdeskundigheid** een serieuze plek in de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Stimuleer dat Rijk, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties ervaringsdeskundigen in dienst nemen voor beleidsontwikkeling en uitvoering. Met ervaringskennis wordt beleid en uitvoering effectiever omdat het beter aansluit bij wat bewoners nodig hebben. Investeer daarom ook in voldoende mogelijkheden voor ervaringsdeskundigen om opgeleid te worden om kennis in te zetten in sociaal werk, hulpverlening en beleidsontwikkeling.
- 9 **Stimuleer publiek-private samenwerking** en investeer in samenwerking met maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties en noodhulpbureaus die mensen met urgente noden, armoede of schulden ondersteunen. Door deze samenwerking kunnen gemeenten hun bereik en bekendheid met bestaande voorzieningen onder inwoners vergroten. Door gebruik te maken van hun kennis en inzichten kunnen gemeenten bovendien hun beleid efficiënter inrichten.

---

¹ Zie ook de oproep van de [KNMG](#) tot investeren in de sociale en fysieke omgeving om ziekte door armoede te voorkomen en het onderzoek van [SEOR Erasmus School of Economics](#) waaruit blijkt dat elke euro geïnvesteerd in het sociaal werk 1,60 euro oplevert aan kosten voor de zorg.